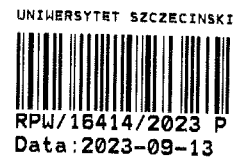

Prof. dr hab. Marian Noga

Wrocław, 3 lipca 2023 roku

Uniwersytet WSB Merito we Wrocławiu

Recenzja

Rozprawy doktorskiej mgra Michała Prusinowskiego nt. „Proces wyborczy a nierówności ekonomiczne w Stanach Zjednoczonych w latach 1970-2020” napisanej pod naukowym kierownictwem dr hab. Tomasza Bernata, prof. US

Informacje formalne

Podstawą opracowania niniejszej recenzji stanowi pismo Przewodniczącego Rady Naukowej Instytutu Ekonomii i Finansów Uniwersytetu Szczecińskiego, dr hab. Stanisława Hońko, prof. US, nr EIF.4010.2.2023, z dnia 1 czerwca 2023 roku.

Formalno-prawną podstawę recenzji stanowi ustawa z dnia 20 lipca 2018 roku, Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2023 r. poz. 742).

Ocenę rozprawy doktorskiej mgra Michała Prusinowskiego, oparto o następujące kryteria: (1) znaczenie podjętej problematyki; (2) poprawność w sformułowaniu celów i hipotez badawczych; (3) trafność doboru metod i narzędzi badawczych oraz pozycji literatury; (4) prawidłowość układu i struktury pracy oraz prawidłowość sformułowanych wniosków i konkluzji; (5) poprawność formalno-językową pracy.

Rozprawa doktorska mgra Michała Prusinowskiego ma charakter teoretyczno-empiryczny i obejmuje: wstęp, 6 rozdziałów, zakończenie, bibliografię, spis wykresów, spis tabel, spis ilustracji oraz abstract – razem 288 stron. Część merytoryczna rozprawy zawarta jest na stronach od 1 do 260, natomiast część uzupełniająca zawiera bibliografię na stronach 261-281, podzieloną na (1) Monografie; (2) Rozdziały w monografiach naukowych; (3) Artykuły naukowe; (4) Raporty; (5) Akty prawne; (6) Artykuły prasowe; (7) Strony internetowe; oraz spisy 79 wykresów, 17 tabel, 2 ilustracji. Rozprawę zakończono streszczeniem w języku angielskim [ABSTRACT] na stronach 287-288.

[signature]

1. Wybór tematyki badawczej

Gospodarka narodowa powinna być zrównoważona, zarówno jako równowaga ogólna pomiędzy globalnym popytem a globalną podażą oraz zrównoważona na poszczególnych rynkach. Historia gospodarcza świata pokazuje, że najtrudniej tę równowagę osiągnąć na rynku pracy. Właśnie ten brak równowagi na rynku pracy nieuchronnie indukuje nierówności ekonomiczne, rozumiane bardzo szeroko jako nierówności dochodowe, majątkowe, w wykształceniu, wynikające z płci, rasy, narodowości, religii, sięgając po nierówności związane z miejscem zamieszkania. Oznacza to, że na gruncie teoretycznym nierówności ekonomiczne mogą dotyczyć wszystkich form braku równości wynikających z aktywności człowieka.

Władza polityczna, wybrana za pomocą demokratycznych wyborów, dąży do eliminowania nierówności ekonomicznych, działając na rzecz wzrostu gospodarczego i kreowania powszechnego dobrobytu społecznego. Ma do tego przede wszystkim politykę fiskalną państwa jako jedno z narzędzi makroekonomicznej polityki gospodarczej państwa. Nie ulega wątpliwości, że charakter polityki fiskalnej zależy od tego kto wygra wybory i stąd proces wyborczy wpływa na kształt polityki gospodarczej państwa i na proces eliminowania nierówności ekonomicznych. Ten proces w gospodarce USA – największej gospodarce świata - występuje właściwie od powstania Stanów Zjednoczonych Ameryki Północnej. Dlatego podjęcie się przez Doktoranta próby określenia siły wpływu procesu wyborczego na nierówności ekonomiczne w USA w latach 1970-2020, uważam za bardzo interesujący, pozwalający na wypełnienie luki badawczej dotyczącej badania i oceny wpływu różnych czynników na powstawanie i eliminowanie nierówności ekonomicznej w gospodarce rynkowej.

2. Cel rozprawy i hipotezy badawcze

Na stronie 10, Doktorant pisze: "...Za cel badań przyjęto zbadanie możliwości oddziaływania na politykę gospodarczą państwa przez finansowe zaangażowanie osób fizycznych i prawnych w procesy wyborcze oraz wskazanie odpowiedzi na pytanie czy ewentualne konsekwencje tego zjawiska znajdowały przełożenie na poziom nierówności ekonomicznych w Stanach Zjednoczonych...". W rezultacie, w ramach podjętych badań Doktorant podjął się weryfikacji hipotezy głównej i czterech hipotez pomocniczych.

Główna hipoteza badawcza: Proces wyborczy Stanów Zjednoczonych pozwala osobom fizycznym i prawnym na finansowe wsparcie działalności politycznej, a tym samym

R1
(2)

umożliwia wykorzystanie przewagi ekonomicznej do promowania określonych koncepcji polityki gospodarczej, w konsekwencji prowadząc do pogłębienia nierówności ekonomicznych.

Natomiast hipotezy pomocnicze brzmią następująco:

Pierwsza pomocnicza hipoteza badawcza: W latach 1970-2020 w Stanach Zjednoczonych nastąpił wzrost koncentracji agregatów dochodu i majątku na rzecz górnych percentyli, struktury dystrybucji, powodując wzrost nierówności ekonomicznych.

Druga pomocnicza hipoteza badawcza: Zmiany w zakresie podatków i transferów w latach 1970-2020 przyczyniły się do obniżenia efektywności redystrybucji w Stanach Zjednoczonych i spowodowały zwiększenie udziałów górnych percentyli struktury dystrybucji w agregatach dochodu i majątku.

Trzecia pomocnicza hipoteza badawcza: Zmiany regulacji prawnych finansowania federalnych kampanii wyborczych w Stanach Zjednoczonych spowodowały zwiększenie możliwości finansowania kampanii wyborczych w zakresie ilościowym i podmiotowym, co przełożyło się na wzrost wartości finansowania w ujęciu wydatkowym w latach 1975-2020.

Czwarta pomocnicza hipoteza badawcza: Zmiana struktury finansowania federalnych kampanii wyborczych w ujęciu źródłowym w Stanach Zjednoczonych w latach 1975-2020 pogłębiła uzależnienie kandydatów federalnych od osób fizycznych i prawnych o wysokich wartościach wydatków.

Zarówno cel pracy jak i naukowe hipotezy badawcze uważam za trafne, z punktu widzenia sformułowania problemu badawczego, który wymaga zbadania metodami naukowymi, co jest zapisane w ustawie o stopniach i tytule naukowym.

3. Ocena narzędzi i pozycji literatury

W pracy dominują narzędzia statystyki opisowej. Ponadto w pracy stosuje się narzędzia analizy strukturalnej, analizy komparatywnej oraz wnioskowanie logiczne oparte na sposobach myślenia indukcji, dedukcji i redukcji.

W rozprawie wykorzystano badania literatury amerykańskiej i angielsko-języcznej. Kwerenda literatury i źródeł potrzebnych do badań jest imponująca i zasługuje na wyróżnienie. Badacze, którzy chcą badać gospodarkę amerykańską, mogą korzystać z tej bogatej i cennej bibliografii.

4. Układ i struktura pracy oraz ocena sformułowanych wniosków

RM
3

Struktura rozprawy doktorskiej jest prawidłowa i logicznie podporządkowana celowi rozprawy i weryfikacji postawionej głównej hipotezy badawczej i czterech hipotez pomocniczych. Formułowane w pracy wnioski i konkluzje są logicznie wyprowadzane z przeprowadzonej analizy. Podlegającym dyskusji o strukturze rozprawy, jest ujęcie konkluzji jako logicznego opisu weryfikacji naukowych hipotez badawczych, w postaci Rozdziału VI, zamiast umieszczenia tych konkluzji, w „Zakończeniu” rozprawy doktorskiej. Ze swej strony, uznaję ten zabieg strukturalny jak o dobre prawo Autora i w żadnym wypadku, problem ten nie obniża mojej wysokiej oceny recenzowanej pracy doktorskiej.

Dokonując oceny poszczególnych pięciu rozdziałów, mogę stwierdzić że zostały one napisane na dobrym poziomie naukowym. Rozdziały I i II mają charakter analizy komparatywnej bardzo bogatej literatury przedmiotu, wybranej do badań, przede wszystkim literatury amerykańskiej i źródeł prezentowanych przez amerykańskie instytucje, think tanki i urzędy. Natomiast rozdziały II, IV i V stanowią rozdziały dotyczące oryginalnych badań Doktoranta. Natomiast rozdział VI stanowi opis logicznej weryfikacji wszystkich hipotez badawczych, przy czym wszystkie hipotezy badawcze, zostały zweryfikowane pozytywnie

5. Poprawność formalno-językowa rozprawy

W tej części mojej recenzji chciałbym zwrócić uwagę na następujące aspekty formalno-językowe rozprawy:

- Praca jest napisana w sposób mało klarowny i trudny do zrozumienia nawet przez czytelnika dobrze przygotowanego do studiowania literatury ekonomicznej.
- Przyjęty w wielu miejscach rozprawy doktorskiej, scjentystyczny sposób prezentacji oryginalnych wyników badań, nie może być traktowany jako „napisany na wysokim [bardzo wysokim] poziomie naukowym”, tylko jako mało klarowny.
- Właśnie, mówienie i pisanie o trudnych i skomplikowanych aspektach funkcjonowania gospodarki i społeczeństwa w sposób prosty i klarowny, świadczy o tym, że badacz już stworzył swój warsztat badawczy z satysfakcją przyjmowany przez innych badaczy.
- Na stronie 8 Doktorant przetłumaczył zdanie F.D. Roosevelta”...men could no longer follow the pursuit of happiness” na język polski “...ludzie nie mógł już dłużej dążyć

do szczęścia”. Chyba nie „ludzie” a „człowiek”, choć może , cytat w języku angielskim jest niepoprawny i wtedy będzie „ludzie nie mogli już dłużej...”.

- Błędów literowych nie zauważyłem.
- Cytowanie literatury w przypisie z pełnym imieniem i nazwiskiem Autorów jest hołdem wobec badaczy ale moim zdaniem jest niepotrzebne.

Nie mam więcej uwag formalno-językowych

6. Konkluzja

Mgr Michał Prusinowski, sformułował problem badawczy i rozwiązał go metodami naukowymi . Rozprawa niewątpliwie stanowi wkład w rozwój nauk ekonomicznych, szczególnie w zakresie kształtowania i realizacji efektywnej polityki fiskalnej państwa. Autor zdobywa doświadczenie w samodzielnym prowadzeniu badań naukowych i kierowaniu badaniami naukowymi i ta rozprawa stanowi początek budowania warsztatu naukowego mgra Michała Prusinowskiego.

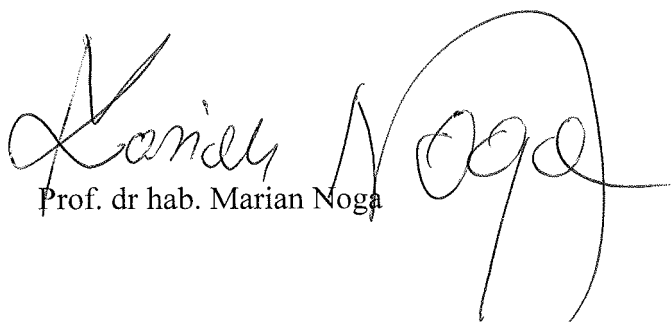
Rozprawa doktorska, przedstawiona mi do recenzji napisana została zgodnie z obowiązującymi przepisami ustawy z 20 lipca 2018 roku Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce

Art. 187.

1. Rozprawa doktorska prezentuje ogólną wiedzę teoretyczną kandydata w dyscyplinie albo dyscyplinach oraz umiejętność samodzielnego prowadzenia pracy naukowej lub artystycznej.

2. Przedmiotem rozprawy doktorskiej jest oryginalne rozwiązanie problemu naukowego, oryginalne rozwiązanie w zakresie zastosowania wyników własnych badań naukowych w sferze gospodarczej lub społecznej albo oryginalne dokonanie artystyczne.

Dlatego wnioskuję o dopuszczenie jej do dalszych czynności w przewodzie doktorskim, a przede wszystkim publicznej obrony pracy doktorskiej przed Radą Naukową Instytutu Ekonomii i Finansów Uniwersytetu Szczecińskiego.

Prof. dr hab. Marian Noga